

Велимир Петров

Ботушите на Дядо Коледа

В деня преди Бъдни Вечер бях в добра форма. Изпрасках още един шедьовър (между нас казано) и не ми се излизаше от ателието. Любувах му се дълго, виждах го да виси в разни престижни галерии.

Погледнах към Ван Гог – закачена на видно място качествена репродукция на автопортрета му с отрязаното ухо.

До нея на дълъг, ръждив пирон – един нащърбен бръснач „Солинген“, от миналия век – отворен на четиридесет и пет градуса. Колегата ме гледаше любопитно и въпреки болката (казват – отрязано ухо много боляло) с известна завист... Ах, тази Сара! И с абсента не трябваше да се прекалява! Виж – бяло вино, да! Наздраве, колега! Утре е Бъдни вечер, много неща има още за довършване...

През нощта коминът изсвири всички фуги на Бах, дето си ги репетираше напоследък, камината се разгоря неимоверно и принуди Ван Гог да се дръпне назад към скрина с абсента, разбира се – с неговия си стол, с плетеното дъно, в любимата си поза – опасно наклонен на задните си крака под ъгъл от четиридесет и пет градуса. Аз пък цяла нощ разнасях едни картини от Ню Порт Бийч до Бевърли Хилс и обратно... Разбира се, картините бяха мои и все шедьоври...

Въпреки, че бях по гашета и бели чорапки, беше голяма жега. Мисис Кетлин каза, че е най-малко сто градуса по Фаренхайт (четиридесет по Целзий). Тя се суетеше в библиотеката си с една хавлиена кърпа с червено ухо в нея и се чудеше към кой период на художника да я отнесе. Също беше по шорти и бели чорапки, познати слънчогледи издуваха полото ѝ. Изглежда съм бил малко нещо невъзпитан, защото жена ми ме сръга и ми напомни за пореден път, че съм дърто, похотливо магаре и да съм я оставил да спи... Ван Гог вметна, че всички Сари са една стока и си почеса липсващото ухо с китайската ми лула. Да не съм забравил за подаръка, каза, докато галеше обърнатия с вълната навън кончов на ботуша ми.

Елхата с играчките, подаръците, лакомствата – бяха приведени в бойна готовност. Питиетата – също. Домът изживяваше последните си кротки, стерилни, безметежни мигове. Само във въздуха неумолимо висеше предчувствието, че скоро, съвсем скоро, „хуните“ ще нахълтат. Децата и внуците ще превземат с щурм тишината и спокойствието, ще обърнат всичко наопаки и ще създадат онзи Техен си хаос и безпорядък, толкова неприятен и отблъскващ, същевременно толкова мил и любим. Така е било и дай Боже да бъде още дълги години.

Време беше да тръгвам за срещата с Ван Гог. Нещо му беше станало на термометъра – показваше доста, доста под нулата по Целзий, а

беше слънчево и навярно топло – поне така изглеждаше отвътре.

Коледните сарми бяха изпотили прозорците. Котаракът се беше проснал под елхата и сънуваше рижавите мацки – близначки на съседите. Екипирах се според нормативите за експедиция до Северния полюс, взех подаръка в едната ръка, тоягата – в другата и... хайде!

Блясъкът на леденото слънце преряза очите ми с хилядите, къде ти – милионите искрящи кристали на скреж, шушулки-мушулки и разните му там други неидентифицирани за момента блестящи, святкащи обекти...

Примижал, зърнах топлият корпулентен мисис Кетлинов бюст да ми припява: „Съншайн, съншайн...“ (слънчева светлина – в случая популярна американска песен). Съншайн, ли? Лесно Ви е там – в Калафония, на топличко! Сто градуса по Фаренхайт!... Сълзата от лявото ми око, по чувствителното, се втвърди и отрони към брадата. В последствие на няколко пъти си сменя агрегатното състояние... Смених блендата, фокусирах и разбрах, че не била мисис Кетлин, а кучката на Гоцето – Джина. Също така корпулентна в бюста, но джинсът и не е от Калафония. По-точно от никъде не е – местна разгонена порода! Дупесто-късолапа, с рязани уши и опашка – фирмен знак на стопанина и, с муцуна на лъвица. Също толкова жълта и царствена. Имаше слабост към мене – умираше си да я галя, поща и чеша.

Някак неестествено се запъти към мене, нещо не беше в ред. Ясно, лапите и не потъваха в снега, плъзгаха се на височината на коленете ми, а беше огромно кучище. Разбра, че ръцете ми са заети, близна ме по носа и ме поведе надолу към селото.

Стъпих внимателно върху стъкларията – нищо! Натиснах силно, като прехвърлих тежестта си върху тока на ботуша... Хрууп! – кракът ми хлътна и се застопори нейде в недрата на планетата... Хрууууп, хруп, хруп – тръгнах. Вчера валя, валя, слегна се, пак валя – какво ли не: суграшица, сняг, духа леден вятър и ето, че уйдиса на дечурлигата – да имат пързалкава коледна ваканция...

Тя ми ботуши излязоха голяма работа. „Саламандър“! Купих ги, има-няма, преди петнадесет години, ден преди Коледа, в Берлин. Продавачката ме взе за руснак и дълго се правеше, че не ме вижда, а на всичкото отгоре беше и хубавинка. Усетих го по реакцията на жена ми – контролираше ме изкъсо. При тази ситуация реших да се откажа, още повече, че бяха противно скъпи. Стягаше страхотен студ, като прибавим и факта, че се намирахме на границата на студената война. Шпрее бързо замръзваше. Лебедите и питомните-диви гъски се пързалиха на по една

кънка между спрелите шлепове. На всичкото отгоре заваля и едър, гъст и твърд сняг и ни преряза пътя през Шьонефелд (летището на Берлин) към дома...

От друга страна – бях продал картина, бяхме добре с валутата, можехме да си позволим коледни подаръци.

Погледнах иначе верните ми трендафори, толкова неуместни в случая и изведнъж си припомних „Юбунг ахт“ (осми урок), от немската паралелка, нейде в праисторическото ми минало. Събрах смелост и обясних на Фройлайн, че их бин съм булгарише малер (художник), че имам на ундер дер линден (под липите) щрасе – аустелунг (изложба), но искам ботуши, зер много калт (студено)! Също така, я каня да види аустелунга, но първо ботуш!

Ако искаме да сме точни, ще усложня малко разказа в интерес на истината: спомнях си само думата „шуе“ – обувка. За „ботуш“ ми се натрапваше някакъв визуален спомен от филм по Вилхем Хауф: джуджета шият ботуши нощем за добрия обушар, но как е на немски... Жена ми се намеси тъкмо навреме – преди да смъкнат наличното количество пантофи от рафтовете – и каза цяло изречение на френски. Тя беше от френската паралелка, с която непрекъснато Воювахме (и денем и нощем). С нея и до сега поддържахме тази традиция... Фройлайн засия, сякаш аз бях проговорил на френски и без да погледне към жена ми, ме зарина с целия контингент от ботуши в магазина...

За да загляда положението похвалих на български съпругата си за заслуги в преводачеството. Тя скромно поясни, че крайно време било да се намеси, да я видят, че какво ще сме щели да я правим (продавачката), ако тръгнала с нас... Хубавинката не тръгна с нас, ами поднесе (на шега) голям лист опаковъчна хартия и дебел флумастер – за автограф. Аз (също на шега) нахакано нарисовах на две-на три познатите слънчогледи на Ван Гог в тумбестата ваза и имитирах подписа му – „Винсент“, с осъвременена дата. И двете страни бяха доволни...

Та, избрахме тия „Саламандър“, които веднага кръстихме „Ванго-говките на Дядо Коледа“, под чието име се разхождат вече толкова зими. За времето си бяха с водещ дизайн, много топли, с грайфери като на джип, продължаващи с меки като велур кончове с вълната навътре, високи и отгоре се обръщаха колкото пожелаеш, с вълната навън. Съвсем като на добрия старец. Много им се радвах тогава и си ги галех в къщи, когато го нямаше котака, много ревнив в това отношение.

Такива ми ти мисли подскачаха из главата ми, докато слизах – пързалях към селото, крепейки подаръка за Ван Гог.

Мамин Божко беше крогък и отнесен, над петдесет и кусур годишен чешит с детска чувствителност и възприятия. Кметството се грижеше за него и майка му – женица без възраст, която от своя страна поддържаше „Маминия“ винаги чист, спретнат и нахранен. Мамин Божко заемаше няколко „щатни“ бройки в селото. Беше едновременно местната атракция, визитната картичка, прицел на зевзеците, постоянен клиент на всички и всичко, както и посрещач и изпращач на градския автобус. „Офисът“ му беше в сладкарницата. Най-щастлив беше когато селският полицаи се случеше в настроение и му доверяваше палката и свирката си, както и една фуражка с неизвестен произход, с поръчение да въведе ред. Горд и изпълнен със съзнание за значимост, Мамин Божко със завидна техника се справяше и с най-сложните ситуации, като си припечелваше неизменната лимонада.

Най-невероятна беше, обаче, приликата му с Ван Гог. Да ме прощава колегата, че го сравнявам с този ошетен от Природата човечец, но това е само още едно доказателство до колко Творецът, забързан от форсирани срокове, претупва творенията си, като си позволява да влага дух в неподходящо тяло и обратно...

Заобиколени сме от безброй примери: виждаме фини, емоционални творци с осанки на касапи или, не дай Боже, на наемни убийци, както и брутални и тъпи шмекери в тела на херувими. Да не смее човек да се погледне в огледалото...

Съвестта ми е чиста, но така или иначе, приликата наистина беше разгърсваща. Тия несиметрични скули, този холандски нос, тази на въртопи остра ниско окосена четина, тия воднисти, сини, отнесени, но и вторачени очи! Да не говорим за специфичната уста, усмивка, брадичка и адамова ябълка...

Когато показах албума с репродукциите на Ван Гог, автопортретите му – селото ахна, а Божко гордо заби пръст в гърдите си и доста сносно произнесе сложното за него име. Впечатлиха го слънчогледите и не пропускахе да ми носи красиви екземпляри...

От известно време селото остана без полицаи и Мамин Божко – без необходимия инструментариум престана да посреща и изпраща автобуса. Над селото надвисна облак на безразличие и имаше опасност да загуби от рейтинга си. Решението ми дойде от само себе си.

От стругована дръжка на лопатка и голяма кръгла капачка измайсторих и изрисувах внушителна палка на „Ръководител движение“. Стъкмих контролорска лента за ръкава, облякох с червен чохъл стара ученическа фуражка с герб и избутах от някъде си реферска свирка. На

сила да ме караше някой, не бих отделил толкова време...

Колегата ме гледаше от стената насърчително: „... трябва да се правят глупости от време навреме, глупостите пречистват душата! Твоята поне е добронамерена, а аз – какво?! Сбих се с Гоген, изпъдих го от къщата с този бръснач... скарах се със Сара... и това... с ухото!... И въобще не ти се сърдя, че си го кръстил на мене, а и страшно си приличаме. Да можеш щях да го нарисувам... да се нарисувам... и то на лице, а не наопаки, както с огледалото...“

Снегоринът надут като пуяк от собствената си значимост, беше свързал селото с магистралата. Поразходи се малко из центъра, колкото да изкърти пътните знаци, смачка на ужким две-три бабички и заби към кръчмата с научна цел. Автобусът вече можеше да пристига. Време беше и за Мамин Божко да посъбере малко правостоящи за обедното си шоу...

Ван Гог се спускаше по стръмната уличка на алпийски слалом. Заобикаляше стриктно видими само и единствено за него вратички, досущ като шампиона Томба. За ски ползваше галоши с поне пет номера по-големи. Ушанката му климаше дружелюбно на всяка божа твар. Беше навлечен с толкова много домашно предени, сукани и пресукани чорапи, пуловери и жилетка, че изглеждаше целия като плетен на една кука. Само ръкавиците му с един пръст бяха на пет куки. Русолявата му четина блещукаше в скрежасала мамин-божкова усмивчица.

Мамин Божко финишира чрез мене, вдигна ръце за овации, получи ги и заломоти на неговия си невъзможен „холандски“: „... тисимного-мойчовек... ситидякоколедаботушимойчовек...“ клекна и замилва обратните кончове на ботушите ми. Кучката Джина ревниво му подложи козината си.

Някъде от високо предпазливо боботеше автобусът. Маминият по навик трепна. Подадох му продълговатата кутия, красиво опакована с панделки и елхово клонче – от Дядо Коледа...

Мамин Божко не вярваше на очите си. Гледаше ме с две големи сини сълзи, които ставаха все по-големи и по-големи...

Дежурните зяпачи заеха местата си. Автобусът взе завоя като на рали, разпръсна едно стадо евентуални коледари, слезе от тротоара и тромаво влезе в трасето на снегорина. Посрещна го безупречно един напет „Ръководител движение“, дирижиращ виртуозно като Тосканини и Караян, взети заедно... „Концерт за свирка, автобус и многогласен хор“!

Селото се размърда в летаргичния си сън, да направи място на младото попълнение пристигнало с автобуса...

Вангоговкшпе на Дядо Коледа разбързано ме понесоха нагоре към дома. Някой им беше казал, че там ни очаква огромна салата от кисело зеле с червен пипер и много възрастна грозданка. После – малка почивка, че Бъдни вечер има още да се доизкусурява.

Кучката на Гоцето – Джина пъхтеше във врата ми. Едва смогваше да ме следва. Беше омекнало и потъваше до недрата на планетата – беше огромно кучище...

Декември 1995 г.

КРАЙ

© 1995 Велимир Петров

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11038>]